

3a. Herman Bang: Foran Alteret (indledning)

Teksten er indledningen til novellen Foran Alteret fra novellesamlingen Tunge melodier fra 1880.

Herman Bang (1857-1912), dansk forfatter.

Dér er han!

Halsene strækkes. Man væbner sine Øjne med Kikkerter. Brudgommen gaar med sin Forlover op gennem Kirken, gennem Hegnene af nysgerrige Hoveder og sammenstuede Legemer. Han er høj, mørk, maaske lidt for slank; hans hvide Skjorte er glat, uden Læg, hans Chapeau-bas¹ er foret med blaat. Naar man ser nøje til, skulde man tro, han var malet under Øjnene - men det er maaske kun blaa Ringe. Og mens han gaar op mod Koret, følges han fra Tilskuere til Tilskuere af en hviskende Mumlen; det er hans Fortid, der mumler omkring ham.

- Hvor gammel han er? - Trediva Aar ... han har været smuk, men nu er der saamænd ikke meget ved ham. - Nej, det er vist: han er jo helt skaldet - Ja, og det er ingen Under ...

- Hvor mon hun er? - Hvem? - Emilie, jeg kendte hende godt, Skindet, hun syede hos Etatsraadinden². - Saa kom hun paa "Stiftelsen" ... Gud, man læser jo altid saadan noget i "Adresseavisen" ... Fanny Jansen, som sang i Tivoli - vi boede jo henne i Skindergade den Gang. Det husker De nok, Kammerraadens³ boede ovenpaa, og vi flyttede, fordi de altid lod Vandet staa i Vasken. Nu er det fjorten Aar siden. Hvor Tiden dog gaar! -

- Vist var de forlovede, Emilie; jeg véd det jo fra Augusta selv. Men saa slog hun op, fordi ... uh, nej, det kan jeg ikke fortælle ... han var fæl! - - Fæl?

- Ja, engang paa Trappen, og saa gjorde hun det forbi ...

Han naar op i Koret. Man tager Hovederne til sig, man sætter sig, man kommer til Ro.

Det er mest Damer, der fylder Stolene: gamle Veninder af Familien; unge Piger, der finder det saa dejligt at se paa Bryllupper; Sladdersøstre, som gaar hen for at slaa en Time ihjel; ledige Fugle, der betragter Kirken som et Teater; Syjomfruer, som studerer Moderne; Tjenestpiger, der vil beundre eller misunde. Og alle bringer de med sig Gadens Støv, Rendestenenes Snavs, Hverdagslivets Pjæt.

Kirken er helt fuld. Den forvirrede Hvisken, den sagte Mumlen, der stiger og falder, virker søvndyssende. Lyset fra de tændte Kandelaber⁴ kæmper med Dagslyset: gulgraat, koldt ligger Skæret i Kirkens Rum. Thorvaldsens Apostle⁵ bliver endnu strengere i dette graakolde Lys; Kristus over Alteret staar som sædvanlig med udstrakte Hænder, bedende denne Mængde, over hvem han skulde byde. Det flagrende Skær fra Gasflammerne lægger skiftende Liv over Trækkene.

Om Formiddagen har der været Begravelse: Kandelaberne var omvundne med Flor⁶, foran Koret stod en Kiste, dækket med Blomster. Ellers var alt det samme. Nede i Kirken en hviskende Mumlen, en Skare Mænd, der taler om Forretninger, der fortæller Anekdoter, der bagtaler. Og de strenge Apostle saa med det samme kolde Blik paa Mængden, Kristus ved Alteret udstrakte de samme Hænder paa samme Maade ... hist og her et fugtigt Øje ... ellers helt det samme.

Der kommer atter Liv i Mængden. Man strækker Hals, man kryber og man puffer.

¹ Chapeau-bas: lille flad hat, der kan klappes sammen og bæres under armen.

² Etatsraadinden: hustru til højtstående embedsmand.

³ Kammerraadens: embedsmandsfamilie.

⁴ Kandelaber: store, flerarmede lysestager.

⁵ Thorvaldsens Apostle: tolv store marmorfigurer i Københavns Domkirke, lavet af billedhugger Bertel Thorvaldsen (1770-1844).

⁶ Flor: løstvævet stof.

3b. ChatGPT 3.5: Genereret fortsættelse af Tekst 3a

Teksten er genereret med en kunstig intelligens i september 2023 med afsæt i kommandoen "Fortsæt denne novelle i samme sprog og stil".

...sig frem for at få et bedre udsyn. Brudgommen står nu ved alteret, ventende på sin kommende hustru. Hans blik er fast, men hans øjne flakker let, som om han forsøger at skjule sin nervøsitet. Han fikserer sit blik på altertavlen, som om han søger trøst eller vejledning i det gamle træværk og de farverige malerier.

5 Tiden føles uendelig lang, mens gæsterne venter i spænding. De små samtaler og stille mumlen fortsætter, som om kirken selv deler deres utålmodighed. Nogle kvinder kigger på deres ure og veksler blikke, mens de forsøger at gætte, hvor længe det vil vare, inden bruden ankommer.

10 Endelig sker der noget. Døren i kirken åbner sig, og en strøm af sollys trænger ind. Alle øjne retter sig mod indgangen. Der står hun: bruden, smuk og strålende i hendes hvide brudekjole. Hendes ansigt er bleg, men hendes øjne gløder af kærlighed og forventning. Hun begynder sin langsomme gang ned ad kirkegulvet. Hendes far, iført en sort jakkesæt og en stolt mine, fører hende forsigtigt, som om han vogter over en skrøbelig skat. Brudepigerne følger efter hende, iført pastelfarvede kjoler, der matcher brudens buket af friske blomster.

15 Bruden og hendes far nærmer sig alteret, og brudgommen vender langsomt sit blik mod hende. Et smil breder sig over hans ansigt, og hans øjne fyldes med tårer af lykke. Alt omkring dem forsvinder i øjeblikket, og kun de to elskende er tilbage i verden. De når alteret, og bruden og hendes far stopper op. Brudgommen tager hendes hånd, og de ser kærligt ind i hinandens øjne. Præsten begynder ceremonien, og kirken fyldes med ord om kærlighed, troskab og lykke. Hvert øjeblik er fyldt med forventning og håb for det kommende ægteskab.

20 Mens præsten fortsætter ceremonien, tænker gæsterne tilbage på brudgommens fortid og de hemmeligheder, der blev hvisket omkring ham. Men i dette øjeblik er fortiden glemt, og kun fremtiden tæller. Kirken er fyldt med håb og kærlighed, som om den selv har besluttet at velsigne dette ægteskab og slette alle tidligere tvivl og rygter.

25 Ceremonien slutter, og brudeparret forlader kirken, hånd i hånd, som mand og kone. Bag dem følger gæsterne, der efterlader kirken fyldt med minder om denne smukke dag, hvor kærligheden sejrede over fortiden og skabte en ny fremtid for to sjæle, der var skæbnebestemt til at være sammen.

30

3c. Herman Bang: Foran Alteret (fortsættelse)

Teksten er Herman Bangs egen fortsættelse af novellen. Resten af novellen er udeladt her.

Det er en Dame i blaat. Umaadelig svær med et stort rundt Ansigt og Forglemmigej paa Haaret. Saa følger de andre efter med kort Ophold, Herrerne med en nervøs Rysten i Knæene, Damerne kække, med firkantet blottede Halse, lange Slæb og Rosenbuketter i Hænderne. Tilskuernes Beundringsmumlen lægger Rødme paa Kinderne, man ser sig om,

5 nikker til en Bekendt.

Der er Brudens Broder, Maleren. Han har faaet sit Haar krøllet, hans hvide Halstørklæde er af Silke, umaadelig stort. Alligevel kan han ikke bære sin Berømmelse, og han er lige ved at tabe den høje Hat, som han holder kejtet.

Sidst kommer Etatsraadinden; en ældre Dame, høj, statelig, i staaalgraa Silkekjole med

10 bredt Slæb.

Man mumler igen -

- Etatsraaden stod jo paa Randen af en Fallit ... det var i Krisen, De husker nok ... Saa ofrede Fruen sig. - Ofrede sig? - Ja, den Gang var hun jo endnu en ung Kone og en usædvanlig smuk Kone ... Aa, det er da ikke muligt! - Saa? ja, naar De véd det bedre - Nej,

15 men det er saa gyseligt - Ja, det har De Ret i, men sandt er det alligevel. Saa rejste hun over Hals og Hoved til London, og saa blev Manden reddet af Konsul G. - aa, en af Husets Venner lavede saadan en morsom Vise om den Rejse - Men Etatsraaden? - Ak, kære Frøken Liisberg, Etatsraaden - -- - Saadan er Mændene.

Folk bliver utaalmodige, de rejser sig og sætter sig igen; sætter sig og rejser sig igen.

20 Herrerne af Følget krammer Brudesangene mellem deres Fingre, en og anden memorerer en Tale, han vil holde ved Bordet; en ung Marineofficer koketterer⁷ med en Dame i lyserødt; nogle gaber uden at skjule det; et Par Studenter taler halvhøjt og ler bag deres parfumerede Lommetørklæder. Damerne sidder som Selskabsfugle paa en Pind.

25 Gasflammerne kaster et usikkert Skær over de blændende Farver, de hvide Kniplinger, de halvt blottede Arme. Fra Pulpiturene⁸ sluges de af Kikkerter.

- Hun kommer!

Tre Slag paa Døren, Orgelet intonerer. Nede i Kirken en forvirret Trængen paa, oppe i Koret ængstelig Spænding? hvordan vil hun føre Slæbet?

30 Hun er middelhøj, blond med askegraa Haar. Trækkene bløde. Huden dunet som en fin Frugt, Læberne fint formede med et sørgmodigt Smil. Om hende bølger den hvide Atlask som en skinnende Flod.

Kammerherren, hendes Fader, holder sig rank. Penselen har forsøgt at skjule Ansigtets Rynker, den sorte Moustache er blank.

- Dejlign! - Yndig! - - Sød!

35 Som en Brusen har Mængdens Hvisken ledsaget hendes Gang. Nu er hun naaet op i Koret, og Orgelet overdøver de Hviskendes Stemmer, de Gaaendes Fodtrin, Larmen af Dørene, de summende Rygter.

- Kammerherren sidder daarligt i det. - Ja, naturligvis. Tror De ellers, at den aristokratiske Familie vilde ønske saadan en Mesalliance⁹?

40 - Man siger, hun har været forlovet med sin Fætter.

- Ja, Gud bevar' os, det er ganske vist. Det var en Børneforlovelse. - Men hun saa dog meget glad ud.

⁷ koketterer: gør sig interessant.

⁸ Pulpiturene: gallerier med plads til stole og bænke i en kirke.

⁹ Mesalliance: ægteskab mellem personer, som er meget forskellige.

- Gud, hun véd jo ikke, hvad hun gaar ind til, stakkels Barn!
- Er Fætteren med? - Jo, det er ham, den høje, blonde øverst oppe i anden Række - han
45 er sød. - Det er da underligt, at han er med. - Pyt, han trøster sig nok ...
Orgelet tier. Kammerherren byder sin Datter Armen og fører hende op ad Alterets Trin.
Brudgommen gaar hurtig op. Præsten vender sig imod dem.

(...)